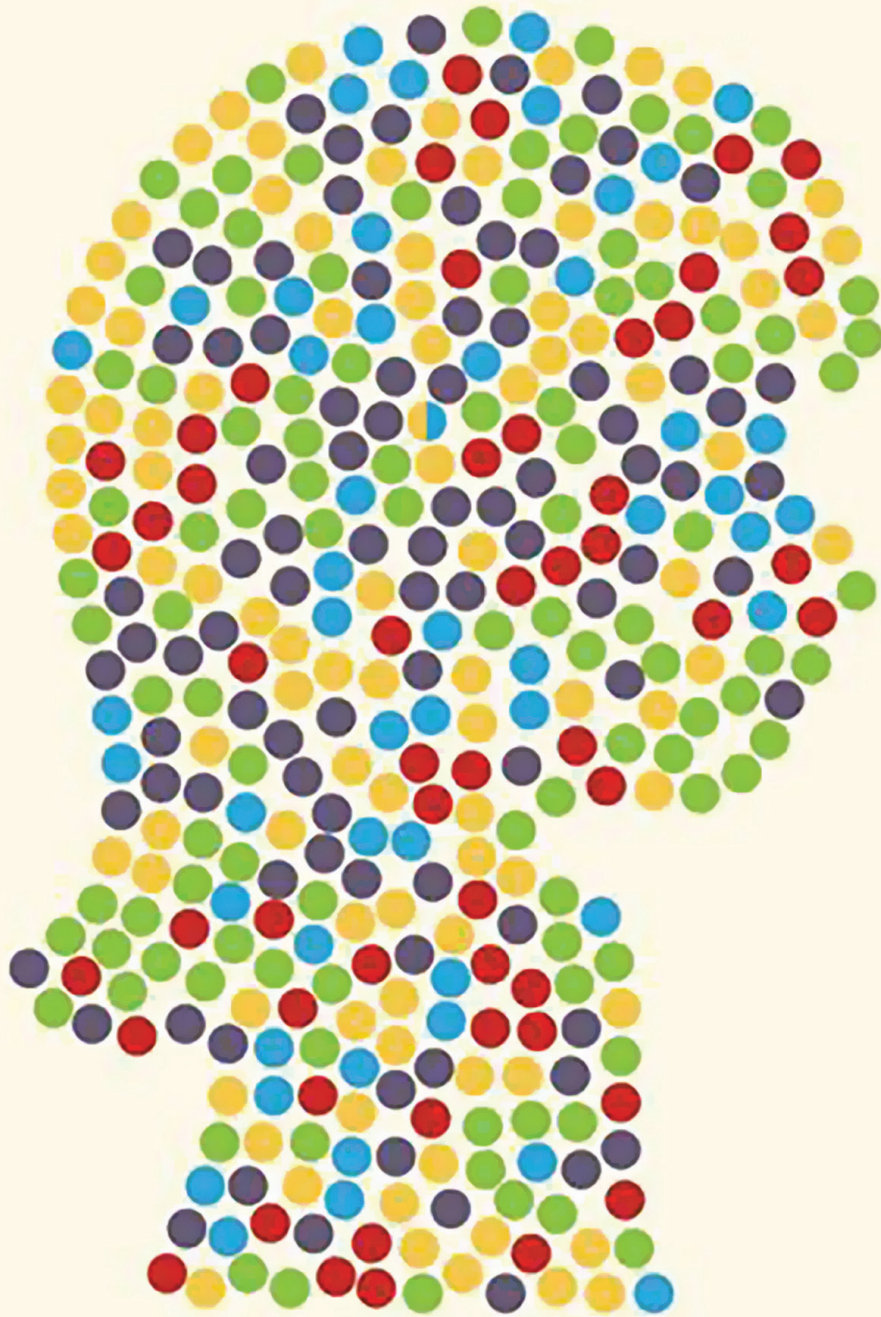

طرح درس «هم‌دلی»

اصلاحاتی در مطالب گردآوری شده ایجاد کنید. اگر برای پیاده‌کردن طرح درس در کلاستان و یا نحوه‌ی تسهیلگری به راهنمایی نیاز دارید، می‌توانید سوالاتتان را با ما در میان بگذارید. ما ظرف حداکثر یک هفته به شما پاسخ خواهیم داد.

مدرسسه
بازتاب

مناسب برای پایه‌های ششم، هفتم و هشتم

هم‌دلی مفهوم و مهارتی ساده در عین حال پیچیده و چندبعدی است. در این طرح درس تلاش کرده‌ایم تا با فعالیت‌های متنوع هم‌دلی را با دانش‌آموزان تمرین کنیم. البته باید این را در نظر داشته باشیم که هم‌دلی به معنای سازش نیست و در همه موقعیت‌ها نباید هم‌دلی کرد.

هر معلمی از تفاوت دانش‌آموزانش در هر پایه به خوبی آگاه هست و بنابراین شما به عنوان معلم می‌توانید متناسب با کلاس و دانش‌آموزانتان

فهرست مطالب

۱. تماشای فیلم	۴
۲. فعالیت در خانه	۴
۳. بحث کلاسی درباره فیلم	۴
۴. فعالیت دانش‌آموزی «بخوانید»	۴
۵. بحث کلاسی درباره تجربه‌های شخصی دانش‌آموزان	۴
۶. نمایش بداهه	۵
۷. نمایش‌نامه گروهی	۵
۸. بحث کلاسی	۵
۹. تکلیف در خانه	۵
۱۰. بحث کلاسی	۵
۱۱. نمایش سه نفره	۵
۱۲. کاربرگ شماره ۱	۶
۱۳. کاربرگ شماره ۲	۷
۱۴. پیوست شماره ۱	۹
۱۵. منابع	۱۱

طرح درس

«هم‌دلی»

هم‌دلی مفهوم و مهارتی ساده در عین حال پیچیده و چندبعدی است. در این طرح درس تلاش کرده‌ایم تا با فعالیت‌های متنوع هم‌دلی را با دانش‌آموزان تمرین کنیم. البته باید این را در نظر داشته باشیم که هم‌دلی به معنای سازش نیست و در همه موقعیت‌ها نباید هم‌دلی کرد. اهداف

اهداف

و رفتار خود نگاه کنند. دقت کنید که هدف از هم‌دلی الزاما حق دادن به فرزند یا سرپرست نیست بلکه قرار است دانش‌آموزان به پیچیدگی موقعیت‌ها و تفاوت‌های نقشی آگاه شوند و بتوانند از طریق هم‌دلی نیازها و انتظارات و مسئولیت‌های خود و سرپرست خود را بهتر درک کرده و بیان و تنظیم کنند.

- مشارکت در این درس به دانش‌آموزان کمک خواهد کرد تا:
- درباره تجربه تضاد خود به عنوان نوجوان در خانواده صحبت و تامل کنند.
- با تمرین‌های عملی به موقعیت خود از دید سرپرست خود نگاه کنند.
- با مفهوم هم‌دلی آشنا شوند.

حوزه‌های یادگیری

حوزه‌های یادگیری این طرح شامل موارد زیر است:

- علوم اجتماعی
- تفکر و پژوهش
- هنر
- فلسفه برای کودکان
- مهارت‌های اجتماعی

ابزارهای مورد نیاز

- دستگاه پخش‌کننده صدا و تصویر (کامپیوتر، موبایل، تبلت و ...)
- کاربرگ «خلاصه فیلم»
- کاربرگ «نامه»
- کاربرگ «نمایش نامه گروهی»

انتظارات:

انتظار می‌رود تسهیل‌گر بتواند به دانش‌آموزان کمک کند تا با نگاه سرپرست خود شکل رابطه

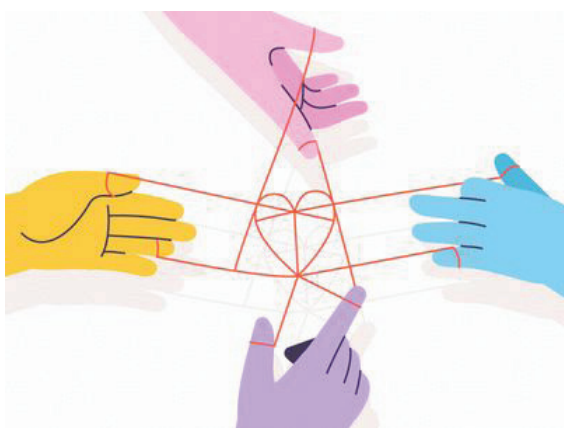
مراحل تدریس

تماشای فیلم

فیلم اینساید اوت را در کلاس نگاه می‌کنیم. سعی کنید نکته‌های جالب فیلم را به خاطر بسپارید.

فعالیت در خانه

خلاصه‌ای از فیلم را بنویسید. دقت کنید که در خلاصه‌نویسی به اصول نگارشی آن توجه کنید. اگر دوست دارید در انتهای خلاصه خود بخشی را نیز به نظر خودتان درباره فیلم اختصاص دهید.

بحث کلاسی

از دانش‌آموزان خود بپرسید: آیا تا به حال شنیده‌اید که با وارد شدن فرزندان به دوره نوجوانی، رابطه نوجوانان و سرپرست/هایشان به بازسازی نیاز دارد.

از دانش‌آموزان بخواهید درباره شواهدی که در این باره در فیلم جلسه قبل دیده‌اند در کلاس صحبت کنند.

متن خوانی

چند مقاله درباره نوجوانی و رابطه نوجوانان با سرپرست‌هایشان که از قبل انتخاب کرده‌اید، بین دانش‌آموزان تقسیم کنید و بخوانید.

پ.ن: اگر مقاله خاصی مدنظرتان نیست می‌توانید مقاله‌ای ساده که در فایل پیوست شماره ۱ پیشنهاد کرده‌ایم، دانلود کنید.

بحث کلاسی درباره نوجوانی

صندلی‌ها را به شکل نیم‌دایره بچینید و از دانش‌آموزان خود بپرسید:

آیا در زندگی شخصی خود با مسائلی که به رابطه شما با والدینتان مرتبط باشد برخورد کرده‌اید؟

این دو نکته را پیش از شروع بحث به دانش‌آموزان یادآوری کنید:

۱- کلاس حریم امن ماست پس هر کس باید بتواند ضمن نگهداری از حریم شخصی خود، آزادانه و بدون ترس از تمسخر یا قضاوت دیگران افکار خود را بیان کند.

۲- برای بحث عمومی به وقت خود و دیگران احترام بگذارید.

نمایش بداهه در کلاس

حالا تصور کنید مادر یا پدر خود هستید. یکی از بچه‌ها داوطلب شود و با سوال از بقیه بحث را به شکل عمومی در کلاس پیش ببرد: آقا/ خانم ...؟ ... (اسم شاگرد) در خانه چطور بچه‌ای است؟ از او راضی هستید؟

از دانش‌آموزان خود بخواهید که در جواب به این سوال سعی کنند کاملاً در نقش والد خود فرو روند و از زبان او درباره خودش صحبت کنند. در حین بحث عمومی، به نکاتی که در فعالیت قبلی ذکر شد توجه داشته باشید.

نمایش گروهی

به گروه‌های دو نفره تقسیم شوید. یک نفر نقش فرزند نوجوان و یک نفر نقش پدر یا مادر را به عهده بگیرد. با هم کاری هم یک نمایش نامه کوتاه درباره صحبت‌های بین این دو بنویسید. سعی کنید در این نمایش نامه از تجربه‌های شخصی خود استفاده کنید.

اجرای نمایش‌ها و بحث کلاسی

از گروه‌های داوطلب نمایش نامه خود بخواهید تا نمایش خود را جلوی کلاس برای دیگر دانش‌آموزان اجرا کنند.

بعد از هر اجرا، تماشاگران نظر خود را درباره آن چه دیده‌اند بیان کنند. از دانش‌آموزان بپرسید: به نظر شما حق با چه کسی است؟

چطور می‌توان این نمایش نامه را به شکل دیگری اجرا کرد که هر دو نفر در انتهای آن راضی باشند؟ سپس از دو نفر از تماشاگران بخواهید تا داوطلب شوند و بر اساس نمایشی که دیده‌اند، یک نمایش کوتاه دیگر اجرا کنند که در آن دو طرف به جای مجادله، به نتیجه رضایت‌بخش می‌رسند. چه چیزی در اجرای دوم فرق کرده که مجادله اتفاق نمی‌افتد؟

تکلیف در منزل

یک روز از زندگی خود و یک روز از زندگی پدر یا مادر خود را توصیف کنید. سعی کنید تصور کنید که برای پدر و مادر شما در روز چه لحظه‌های خوب یا بدی وجود دارد؟ از چه چیزهایی شاد یا خسته می‌شوند؟ خود شما چطور؟

بحث کلاسی

در کلاس نوشته‌هایی که در خانه نوشته‌اید برای هم بخوانید. سپس به شکل عمومی در کلاس، درباره نقاط مشترک احتمالی در نوشته‌های خود صحبت کنید.

نمایش سه نفره

کاربرگ شماره ۱ را بین دانش‌آموزان تقسیم کنید.

تکلیف در خانه

کاربرگ شماره ۲ را به عنوان تکلیف در خانه بین دانش‌آموزان تقسیم کنید.

کاربرگ شماره‌ی یک

نمایش سه‌نفره

به گروه‌های سه نفره تقسیم شوید و هر کس یکی از این سه نقش را به عهده بگیرد: فرزند، مشاور، والد. با هم درباره یک مشکل بین فرزند و والد صحبت کنید. مشاور باید تلاش کند به دو طرف توصیه‌هایی برای بهبود روابط بدهد. در این صحبت‌ها مراحل زیر را رعایت کنید:

- توصیف مشکل از نظر والد
- توصیف مشکل از نظر فرزند
- نقطه اوج مجادله
- شروع مداخله مشاور
- نظر فرزند و والد درباره عملی بودن توصیه‌های مشاور

نتیجه‌گیری:

تصمیم‌گیری فرزند و والد برای تغییر رفتار به منظور رفع مشکل هر گروه به شکل خلاصه روند کار خود را برای کلاس شرح دهد. می‌توانید درباره کار بقیه گروه‌ها اظهار نظر کنید، آن را نقد کنید یا توصیه‌های بهتری به آن‌ها بدهید.

کار برگ شماره ی دو

«نامه»

یک نامه به پدر یا مادر خود بنویسید. در این نامه بگویید چه مسئله ای در رابطه شما با او، برایتان ناراحت کننده است. اگر می خواهید می توانید مثالی بزنید تا منظورتان روشن شود. سپس بگویید که چه پیشنهادی برای بهتر شدن این مسئله دارید. در این پیشنهاد بیشتر بر تغییر رفتار خودتان تمرکز کنید.

- نامه را یک بار برای خودتان بخوانید. تصور کنید که اگر پدر یا مادرتان آن را بخواند چه واکنشی خواهد داشت؟ حالا خود را به جای پدر یا مادر خود بگذارید و جواب نامه خود را بنویسید.

دانش‌نامه رشد - خانواده و نوجوان

موقعیت کسی که دستورات مشخصی را دریافت می‌کند، واقع می‌شود و به عبارت دیگر رابطه خانه و کودک رابطه‌ای است عمودی، یعنی مشتمل بر ارتباطات دستوری و تحکمی که از بالا به پایین اعمال می‌شود. (انواع روشهای تربیتی کودکان).

چارچوب فوق در دوران بلوغ به هم می‌ریزد و رابطه موجود به رابطه مطلوب که رابطه‌ای افقی است، باید تغییر یابد. والدین به عوض اینکه از موضع بالا به پائین برخورد کنند، خود را در سطحی مساوی نوجوان خویش قرار می‌دهند و رابطه به جای آن که دستوری و تحمیلی باشد، رابطه‌ای است بر اساس همدلی، تفاهم و درک وضعیت نوجوان که مطلوب‌ترین نوع چارچوب ارتباطی محسوب می‌شود. به

عبارتی نوجوان به جای اینکه والدین را در موضعی بالاتر از خود و دست نیافتنی احساس کند، آنها را در کنار خود می‌یابد.

راهبردهای عملی در ارتباط

والدین با نوجوان

۱. ایجاد ارتباط مناسب :

برای ایجاد رابطه‌ای مناسب بین والدین و کودک ایجاد فضای خانوادگی سالم کاملاً ضروریست. پدر و مادر در ابتدا خود باید سلامت عاطفی، شخصیتی و رفتاری داشته و از ارتباط مناسب منطقی با یکدیگر برخوردار باشند، شیوه‌های تربیتی مناسبی انتخاب کرده و برخوردها و رفتارهای خود را بر اساس یک شیوه تربیتی مشترک طرح ریزی کنند. وجود اختلاف

خانواده به عنوان یک کانون مهم از اهمیت ویژه‌ای در دوران مختلف رشدی و به ویژه در دوران نوجوانی برخوردار است. نوع روابط موجود در خانواده، شیوه‌های تربیتی والدین، شرائط و امکانات مختلف اقتصادی، فرهنگی و ... خانواده، تمام ویژگیهای نوجوانی را تحت الشعاع قرار می‌دهد.

بطوری که نوجوانهای مختلف ویژگیهای این دوران را بر اساس تفاوتی که از لحاظ خانوادگی

با یکدیگر با شدتهای متفاوتی دارا هستند. شیوه سازگاری آنها، با تغییرات حاصل از بلوغ در آنها متفاوت است و طول زمان نوجوانی و ورود به مرحله بزرگسالی در خانواده‌های مختلف متفاوت است.

در خانواده‌هایی که شرائط مناسبی برای این دوران بحرانی مهیا می‌کنند، فرزندان با ایمنی بیشتری این دوران را می‌گذرانند. مشکلات نوجوانی کمتری را شاهد هستند و سریعتر از بقیه به پختگی و کمال فکری، عاطفی و اجتماعی می‌رسند. در حالی که در خانواده‌های نابسامان، خانواده‌های زیاد سخت‌گیر و یا برعکس آسان‌گیر دشواریهای دوران بلوغ بیشتر بوده و اغلب رسیدن به یک هویت کامل فکری، عاطفی و اجتماعی با تاخیر همراه است.

رابطه افقی والدین با نوجوان

یکی از تدابیری که در جهت بهبود ارتباط با نوجوانان به خانواده‌ها توصیه می‌شود، تغییر چارچوب روابط در این دوره است. خانواده‌ها با کودکان رابطه‌ای برقرار می‌کنند که مشتمل بر امر و نهی‌هاست و در برگیرنده دستورات مشخصی از انضباط و رعایت موازین اخلاقی است. لازمه برقراری این نوع رابطه آن است که خانواده‌ها در موضع بالا و حاکمیت قرار گرفته و کودک در

اعمال شیوه‌های تربیتی گاه مستلزم قاطعیت و تحکم است. در صورتی که این شیوه‌ها در شرائطی مناسب اعمال شوند، نتایج مفیدی را به بار خواهند آورد. اما در صورتی که هدف از اعمال آنها تخلیه هیجانات خود والدین باشد، آثار مخربی در روابط نوجوان با والدین خواهند داشت. هدف از اعمال شیوه‌های احیانا تنبیهی نباید تخلیه هیجان پرخاشگری والدین باشد.

۵. توجه به ارزشها ، استعدادها و تواناییهای نوجوان :

توجه به ویژگیهای مثبت و مفید نوجوان و ارزش و بها دادن به آنها بسیاری از نیازهای روحی نوجوان را ارضا می‌کند و در احساس تشخص و هویت کامل می‌آفریند. افراد و به ویژه نوجوانان بسیار تحت تاثیر توجه مثبت اطرافیان و به ویژه والدین خود قرار می‌گیرند.

۶. خودداری از نظارتهای بازپرس گونه :

به جای چنین روشهایی که اغلب سبب سلب اعتماد نوجوان نسبت به والدین می‌شود، با نظارت از راه دور و به صورت غیر مستقیم می‌توان جهت گیری رفتارهای نوجوان را در نظر داشت و در صورت بروز مشکل او را راهنمایی کرد. در غیر این صورت نظارتهای شدید و کنترل‌های مستمر نتایج سودمندی نخواهد داشت.

۷. خودداری از انتقادهای ویرانگر و مخرب

۸. خودداری از غرور و خودخواهی والدین و

تاکید زیاد بر مساله سن

۹. ایجاد فرصتهای مناسب برای درددل

نوجوانان

۱۰. آشنائی با روابط دوستانه نوجوان به

صورت برقراری ارتباطات خانوادگی

بین والدین ، تعارض در شیوه تربیتی و ... فضای نامناسبی برای ایجاد ارتباط مفید بین والدین و نوجوان فراهم می‌سازد. ایجاد ارتباط مفید در بستری از آرامش و آسایش خانوادگی ، توانایی اعضا خانواده در حل مسائل به شیوه منطقی و ... میسر خواهد بود.

۲. عدم ایجاد محدودیت و سخت گیری شدید و همچنین خودداری از سهل گیری و آزادگذاری

در هر دو حالت ذکر شده ارتباط والدین و نوجوان از قاطعیت و استواری برخوردار نخواهد بود. در شیوه اول نوجوان به دنبال راه گریز از زیر سلطه والدین خواهد بود که در این صورت مجالی برای برقراری ارتباط وجود نخواهد داشت، چرا که فاصله‌ها به قدری به علت سخت گیری و محدودیت زیاد شده که دیگر مجالی برای پیوند نخواهد بود. در حالت دوم نیز والدین از اقتدار کافی برای

نوجوان برخوردار نخواهند بود و در واقع احساس نیاز به برقراری ارتباط از طرف نوجوان احساس نخواهد شد. در حالی که چنین نیازی به صورت یک عامل درونی همچنان پا برجاست و خلاهای حاصل از آن دیر یا زود آشکار خواهد شد.

۳. عدم اعمال اجبار در پذیرش تفکرات والدین :

زمانی که والدین سعی می‌کنند فرزندان نوجوان خود را با ملاکها و معیارهای شخصی خود که در اغلب موارد برگرفته از شرائط تربیتی شخص خودشان و خواسته‌ها و تمایلات دوران نوجوانی‌شان است، موافق کنند، با حالت عناد و سرکشی نوجوان مواجه خواهند شد. همچنین مواردی تفاهم و همدلی بین والدین و نوجوان را مخدوش خواهد ساخت و نوجوان فاصله عمیقی را بین خواسته‌های خود و والدین احساس خواهد کرد.

۴. ناتوانی والدین در کنترل هیجانات خود :

مدرسه
بازتاب

منابع

دانش نامه رشد:
<https://bit.ly/۳۴twuYU>

مدرسه
بازتاب

اطلاعات تماس:

@baztabschool

@baztabschool

ایمیل: baztabschool@info.ir

وبسایت: baztab.school.ir